

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Євтушевська О.В., к.е.н.
КНУ імені Тараса Шевченка
evtush5221@i.ua

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Національна інноваційна система – це поєднання економічних (податкові пільги, бюджетне фінансування, інвестування інноваційної діяльності тощо), організаційних (державні програми розвитку інновацій, організація міжнародних конференцій, виставок, «круглих столів», присвячених проблемам функціонування науково-технічної сфери), правових (нормативні акти, що регулюють інноваційну діяльність), інфраструктурних (бізнес-інкубатори, технопарки, технополіси, науково-дослідні інститути), психологічних (сприйняття суспільством науково-технічного поступу, ставлення до окремих видів інновацій) та інших елементів, які покликані забезпечити сприятливі умови для розвитку інновацій. На сьогодні створення таких умов в Україні ускладнюється рядом об'єктивних і суб'єктивних чинників.

Дослідженням особливостей інноваційно-технічного розвитку цікавились такі зарубіжні вчені: Ф. Бастіа, Е. Тоффлер, Д. Белл, П. Друкер та інші. Серед українських науковців даною проблемою займаються: З. Галушка, Л. Кириленко, П. Єщенко, А. Маслов, В. Сизоненко та інші.

Мета і методи дослідження. Метою дослідження є визначення перспектив становлення національної інноваційної системи в Україні. Методами дослідження є аналіз, синтез, абстрагування, історичний метод тощо.

Основний матеріал. Інноваційна діяльність стала популярним об'єктом дослідження для вітчизняних науковців. Впровадження та розвиток інновацій здебільшого сприймається як виключно позитивне явище. Насправді втілення багатьох інновацій призводить до суперечливих наслідків. Розглянемо організаційно-економічні перешкоди для становлення національної інноваційної системи в Україні.

Національна інноваційна система не може бути сформована без розробки і запуску організаційного механізму її функціонування, основними елементами якого є фінансові та інформаційні ресурси, способи розповсюдження і доступу до них, ринок інновацій як збутова мережа інноваційного продукту, розгалужена мережа інфраструктурних підприємств для насичення інноваціями реального сектору економіки [1, с. 86].

До основних перешкод для розвитку національної інноваційної системи можна віднести, по-перше, порівняно низький рівень попиту на інновації з боку вітчизняних виробників. По-друге, майже повну відсутність посередників, які могли б працювати в інноваційній сфері, зокрема здійснювати пошук цікавих, перспективних винаходів і шукати інвесторів для їх комерціалізації. Більшість винахідників не може реалізувати свої розробки через відсутність механізмів їх подальшого просування. По-третє, незбалансованість вітчизняної інноваційної інфраструктури. Найбільш потужною складовою інноваційної інфраструктури в Україні є технопарки, кілька з яких працюють досить результативно. На жаль, розвиток технопарків, бізнес-інкубаторів, науково-дослідних інститутів залежить здебільшого від державного фінансування. Крім того, для даної сфери характерна проблема старіння наукових кадрів та відтік талановитих дослідників за кордон.

На думку деяких дослідників, в Україні існують передумови для створення національної інноваційної системи, зокрема: певною мірою збережений науково-технічний потенціал та частина високотехнологічного виробництва, прийнято пакет нормативних актів щодо інноваційної діяльності, формуються механізми державного і ринкового фінансування інноваційних проектів, розвивається мережа об'єктів організаційно-технічної інфраструктури інноваційної діяльності, зростає використання можливостей масового інформаційного забезпечення і освіти на базі інтернет-технологій, формується прошарок малого інноваційного підприємництва тощо [2, с. 382].

Складна ситуація в країні сприяла активізації діяльності одноосібних винахідників та наукових інститутів. Можливо, вперше за тривалий період багато науковців і розробників відчували, що їх робота потрібна суспільству. Створення кровоспинних препаратів, сорбентів для очищення води, обігрівачів, безпілотних літальних апаратів було відповіддю на потреби сучасності.

На думку автора, становлення інноваційної системи в Україні відбуватиметься дуже поступово. Історія знає приклади, коли широке впровадження новітніх розробок виводило країни з глибокої кризи, проте це відбувалось лише за наявності чіткої загальнодержавної стратегії і за допомогою більшості суб'єктів господарювання.

Висновки та пропозиції. Впровадження новітніх технологій створює не лише можливості, але й генерує проблеми. Для побудови національної інноваційної системи в Україні необхідно, передусім, відмовитись від захопленого, некритичного сприйняття інноваційної діяльності. Можливо, на сьогодні впровадження інновацій є найбільш актуальним у галузях медицини та військово-промислового комплексу.

Список використаної літератури:

1. Головінов О.М. Особливості становлення національної інноваційної системи в Україні / О.М. Головінов // Актуальні проблеми економіки. – Київ. – 2014. - № 3 (153). – С. 82-90.
2. Стратегічні виклики ХХ століття суспільству і економіці України / За ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007.